

Vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse läbivaatamine

Selgitavad märkused

9 juulil 2021 avaldas komisjon läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse¹ eelnõu, et viia läbi avalik konsultatsioon. Vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrus käsitleb kaupade tarnimise ja turustamise valdkonnas kasutatavaid nn vertikaalseid kokkuleppeid. Need kokkulepped on ELi majanduses laialt levinud. Vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrukses on sätestatud, et kui vertikaalne kokkulepe vastab teatud tingimustele, ei kohaldata selle suhtes aluslepingu artikli 101 lõikes 1 sätestatud keeldu. Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõule on lisatud vertikaalseid piiranguid käsitlevate läbivaadatud suuniste (edaspidi „vertikaalsed suunised“)² eelnõu. Selles on esitatud rohkem juhiseid selle kohta, kuidas vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrust tõlgendada ja kohaldada ning kuidas hinnata aluslepingu artikli 101 lõigete 1 ja 3 kohaselt selliseid vertikaalseid kokkuleppeid, mille suhtes vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohast erandit ei kohaldata.

Avaliku konsultatsiooni eesmärk on koguda sidusrühmadelt tagasisidet läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu kohta, eelkõige aga komisjoni ettepanud muudatuste kohta, mille eesmärk on kõrvaldada 8. septembril 2020 avaldatud komisjoni talituste töödokumendi³ analüüsis sedastatud probleemid.

Analüüsi tulemusel leiti, et vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrus ja vertikaalsed suunised on kasulikud, kuna hõlbustavad märkimisväärselt aluslepingu artikli 101 kohast vertikaalsete kokkulepete hindamist ning vähendavate kulusid, mida nõuded ettevõtjatele põhjustavad. Kuid analüüs näitas ka seda, et vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja vertikaalsete suuniste toimimist on võimalik parandada. Eelkõige tuleb neid kohandada vastavalt turusuundumustele, mis on ilmnunud praeguste normide kehtivusajal.

Mõjuanalüüsi etapis, mis algas 2020. aasta oktoobris, kogus komisjon tõendeid parandamist vajavate valdkondade kohta, viies läbi avaliku konsultatsiooni, mis kestis 18. detsembrist 2020 kuni 26. märtsini 2021, ning arutelusid sidusrühmade ja riikide konkurentsiasutustega. Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõudes on kogutud teavet arvesse võetud. Ka eelnõusid käsitleva avaliku konsultatsiooni käigus sai komisjon olulist teavet, mis aitas koostada mõjuhinnangut, millel põhineb läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste lõplik versioon.

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõud sisaldavad muudatusettepanekuid, mille komisjon on teinud seni kogutud teabe põhjal. Käesolevates selgitavates märkustes on antud neist ülevaade, lähtudes kolmest läbivaatamise eesmärgist:

- täpsustada vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohast grupierandit, et kõrvaldada valepositiivsed tulemused ja vähendada valenegatiivseid tulemusi (**1. eesmärk**);

¹ Komisjoni 20. aprilli 2010. aasta määrus (EL) nr 330/2010 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (ELT L 102, 23.4.2010, lk 1).

² Suunistes sätestatakse põhimõtted vertikaalsete kokkulepete hindamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 101 (ELT C 130, 19.5.2010, lk 1).

³ Vt komisjoni talituste töödokument „Vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse läbivaatamine“ (SWD(2020) 172 final).

- anda sidusrühmadele ajakohaseid suuniseid, tulemaks toime ettevõtluskeskkonnas, mida kujundab e-kaubanduse ja veebiplatvormide kasv, ning tagada vertikaalsete eeskirjade ühtlasem kohaldamine Euroopa Liidus (**2. eesmärk**), ning
- vähendada kulusid, mis ettevõtjatel tuleb kanda õigusnormide täitmiseks, vähendades eeskirjade kohatist keerukust ja ühtlustades suuniseid (**3. eesmärk**).

1. Täpsustada vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohast grupierandit, et kõrvaldada valepositiivsed tulemused ja vähendada valenegatiivseid tulemusi

Hindamise käigus tegi komisjon kindlaks neli valdkonda, milles on ilmselt vaja teha muudatusi, et vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohane grupierand vastaks oma kavandatud ulatusele.

Neljast valdkonnast kaks (topeltturustus ja võrdse kohtlemise kohustus, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud allpool) puudutavad võimalikke valepositiivseid tulemusi.

Valepositiivsed tulemused on seotud vertikaalsete kokkulepete ja piirangutega, mis on praegu hõlmatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohase grupierandiga, kuid mille puhul ei saa piisava kindlusega eeldada, et need üldiselt suurendavad tõhusust ning vastavad seega aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohase erandi tegemise tingimustele. Mis puudutab valepositiivseid tulemusi, siis komisjonil tuleb grupierandit kitsendada, et viia see kooskõlla aluslepingu artikliga 101 ja volitamismäärusega⁴.

Ülejäänud kaks valdkonda (aktiivse müügi piirangud ja veebimüügipiirangud, mida kirjeldatakse üksikasjalikumalt allpool) on seotud võimalike valenegatiivsete tulemustega.

Valenegatiivsed tulemused on seotud vertikaalsete kokkulepete ja piirangutega, mida vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrus praegu ei hõlma, kuid mille puhul saab piisava kindlusega eeldada, et need teatavatel tingimustel üldiselt vastavad aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohase erandi tegemise tingimustele. Arvestades, et üldiselt erandi alla kuuluvate vertikaalsete kokkulepete ja piirangute grupierandist väljajätmine ei põhjusta aluslepingu artikli 101 ega volitamismääruse rikkumisi, ei ole komisjonil tingimata vaja tegutseda. Kui aga ettevõtjad, eelkõige väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) peavad ise hindama oma kokkulepete vastavust aluslepingu artiklile 101, siis üldiselt erandi alla kuuluvate vertikaalsete kokkulepete erandi alt väljajätmine suurendab ettevõtjate koormust ja seega ka nõuete täitmise kulusid. Komisjoni eesmärk on selliste valenegatiivsete tulemuste arvu vähendada nii palju kui võimalik.

- Topeltturustus on see, kui tarnija müüb oma kaupu või teenuseid nii sõltumatute turustajate kaudu kui ka otse lõpptarbijatele, konkureerides otseselt oma sõltumatute turustajatega. Vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse läbivaatamise käigus seni kogutud teabest ilmneb, et algselt üsna vähelevinud topeltturustuse viisid on pärast praegu kehtivate vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja vertikaalsete suuniste vastuvõtmist muutunud valdavaks. See tuleneb eelkõige veebimüügi kasvust, mis on lihtsustanud tarnijate otsemüüki

⁴ Nõukogu 2. märtsi 1965. aasta määrus nr 19/65/EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes

(EÜT L 36, 6.3.1965, lk 35), muudetud nõukogu 10. juuni 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 1215/1999 (EÜT L 148, 15.6.1999, lk 1). Osutatud määrusega volitas nõukogu komisjoni vastu võtma grupierandi määru si teatavat liiki kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse kohta, mis kuuluvad aluslepingu artikli 101 reguleerimisalasse.

omaenda veebipoodide ja veebipõhiste kauplemisskohtade kaudu. Seega võib juhtuda, et praeguse topeltturustusele tehtud erandi alusel võimaldatakse erandeid ka sellistele vertikaalsetele kokkulepetele, mille tekitatud horisontaalsed probleemid ei ole enam väheolulised.

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 2 lõigetes 4–7 esitatud ettepanekuga jäetakse grupierandist välja selline topeltturustus, mis võib tekitada horisontaalseid probleeme. Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 2 lõikega 4 piiratakse grupierandit topeltturustuse puhul juhtudega, kui kõigi osaliste summaarne turuosa jaemüügiturul ei ületa 10 %, mis vastab vähese tähtsusega abi käsitlevas teatises⁵ konkurentide vahel sõlmitud kokkulepete suhtes kehtiva turuosa künnisele.

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 2 lõikes 5 on sätestatud ka teine, piiratum grupierand topeltturustusele, mille puhul tarnija ja tema turustajate summaarne turuosa jaemüügi tasandil on küll suurem kui 10 %, kuid ei ületa siiski vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse artiklis 3 sätestatud 30 % turuosa künnist. Sellistel juhtudel kuuluvad grupierandi alla kõik vertikaalse kokkuleppe aspektid peale vertikaalse kokkuleppe osaliste vahelise teabevahetuse, mis võimaldab säilitada kõige laialdasema grupierandi ja suurendab õiguskindlust ettevõtjate jaoks. Selleks et läbivaadatud grupierand kehtiks ka artikli 2 lõigete 4 ja 5 kohase topeltturustuse viiside suhtes, on läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 2 lõikes 6 täpsustatud, et vertikaalse kokkuleppe eesmärk ei tohiks olla konkurentsi piiramine vastavalt aluslepingu artikli 101 lõikele 1 ega põhiliste piirangute kehtestamine vastavalt läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse artiklile 4.

Topeltturustuse erandi kohaldamisala muudatusi on täpsustatud ka läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõus (vt eelnõu punkt 4.4.3), kus on osutatud ka horisontaalsetele suunistele⁶. Horisontaalsed suunised on samuti läbivaatamisel. Neis võidakse esitada täiendavaid juhiseid topeltturustusega seotud horisontaalse ja vertikaalse teabevahetuse kohta, et suurendada ettevõtjate jaoks õiguskindlust.

Lisaks kajastab läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu ettepanekut laiendada topeltturustuse erandit hulgimüüjatele ja importijatele (vt läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 2 lõike 4 punkt a). Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse artikli 2 lõikega 7 jäetakse erandi alt välja veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad, kes täidavad hübriidfunktsiooni, müües kaupu või teenuseid konkureerivalt ettevõtjatega, kellele nad pakuvad veebipõhiseid vahendusteenuseid.

- Võrdse kohtlemise kohustus, mida mõnikord nimetatakse ka enamsoodustusrežiimi klauslik, kohustab ettevõtjat pakkuma oma lepingupartnerile samasuguseid või paremaid tingimusi kui need, mida pakutakse mis tahes muus müügi-/turustuskanalis (nt muudel platvormidel) või ettevõtte otsemüügikanalis (nt oma veebisaidil). Kõik võrdse kohtlemise klauslid kuuluvad praegu vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohase erandi alla, kuid konkurentsiasutused on viimastel aastatel hakanud nende suhtes üha enam täitemeetmeid võtma.

⁵ Komisjoni teatis vähetähtsate kokkulepete kohta, mis ei piira märgatavalt konkurentsi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaselt (*de minimis*) (ELT C 291, 30.8.2014, lk 1.)

⁶ Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes (ELT C 11, 14.1.2011, lk 1), muudetud parandusega väljaandes ELT C 33, 2.2.2011, lk 20.

Need täitemeetmed on suunatud võrdse kohtlemise klausli kohaldamisele kaudsete müügikanalite suhtes. Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõuga kaotatakse grupierand veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja teostatud platvormiüleste jaekaubanduse võrdse kohtlemise kohustuste suhtes. Seda laadi võrdse kohtlemise kohustus lisatakse erandi alla mittekuuluvate piirangute loetellu, vt läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 5 punkt d. Muudatuse kohaselt tuleks seda laadi võrdse kohtlemise kohustusi hinnata aluslepingu artikli 101 alusel ükshaaval.

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu kohaselt kehtib grupierand endiselt otsemüügi ja turustuskanalite suhtes kehtivate võrdse kohtlemise kohustuste (nn kitsas võrdse kohtlemise kohustus) suhtes. Need kitsad võrdse kohtlemise kohustused jaemüügis ja ka hulgimüügi võrdse kohtlemise kohustused kuuluvad endiselt vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohase kaitse alla, tingimusel et nad vastavad vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohaldamise üldistele tingimustele, eelkõige jäädes alla määruse artiklis 3 sätestatud 30 % turuosa künnist. Täiendavad suunised võrdse kohtlemise kohustuste analüüsimiseks on esitatud läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu punktides 6.2.4 ja 8.2.5.

- Aktiivse müügi piirangud on piirangud, mis takistavad ostjal võtta aktiivselt ühendust üksik klientidega. Praegune vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrus sisaldab vaid kitsaid erandeid, mille puhul on aktiivse müügi piiramine lubatud. Seni vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja vertikaalsete suuniste läbivaatamise käigus kogutud teave näitab, et need eeskirjad on ebaselged ja piiravad tarnijate võimalusi lähtuda oma turustussüsteemide kujundamisel oma äri vajadustest.

Seda arvesse võttes on läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 1 lõike 1 punktis l koostöös punktiga n esitatud aktiivse müügi piirangute määratlus. Lisaks on läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõus esitatud aktiivse müügi piiranguid käsitlevate eeskirjade muudatuste panekud (peamiselt läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 4 punktid b–d).

Artikli 4 punktiga b on ette nähtud ühise ainuõiguse võimalus, mille alusel tarnija saab teatud territooriumile või teatavale kliendirühmale määrata rohkem kui ühe ainuõigusliku turustaja. Kavandatud muudatusega seotakse omavahel selline ühine ainuõigus ja ainuõigusliku turustussüsteemi tõhusus, et ühtset turgu mitte killustada. Selleks on läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõuga ette nähtud, et määratud turustajate arv sõltub territooriumi või kliendirühma suurusel, et tagada selline äritegevuse maht, mis aitab säilitada nende investeerimispanust.

Veel üks muudatus ainuõigusliku turustamise osas on seotud tarnija võimalusega kohustada ostjaid müügi piirangut oma klientidele üle kandma. Vastavalt läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 4 punktile b on selline üleandmine võimalik, kui ostja klient on sõlminud turustuslepingu tarnijaga või kokkuleppeosalisega, kellele tarnija on andnud turustamisõiguse. Sellega tugevdatakse ainuõiguslike turustajate investeerimisstiimulite kaitset.

Lisaks pakutakse läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 4 punktis c valikulisele turustussüsteemile paremat kaitset valikulise turustuse territooriumil asuvate volitamata turustajate müügi eest.

- Teatavate veebimüügi piiravate kaudsete meetmete osas käsitlevad kavandatavad muudatused kahe hinnataseme kehtestamist (mille puhul veebimüügiks ette nähtud toodete eest küsitakse

samalt turustajalt kõrgemat hulgihinda kui väljaspool internetti müüdavate toodete eest) ja samaväärsuse põhimõtet (mille puhul veebimüügile kehtestatakse kriteeriume, mis ei ole üldiselt samaväärsed traditsioonilistele kauplustele kehtestatud kriteeriumidega). Vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse läbivaatamise käigus seni kogutud teabest selgub, et veebimüük on kujunenud hästi toimivaks müügikanaliks ega vaja enam erilist kaitset, mille pakkumiseks teatavaid veebimüüki piiravaid kaudseid meetmeid käsitatakse põhiliste piirangutena.

Seetõttu ei käsitata läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artiklis 4 kahe hinnataseme kehtestamist enam põhilise piiranguna. Seega saavad tarnijad kehtestada sama turustaja veebimüügile ja veebivälisele müügile erineva hulgihinna, kui sellega stimuleeritakse või premeeritakse piisaval tasemel investeringuid ja kui see on seotud kanalite kuludega.

Lisaks ei pea tarnijate poolt valikulise turustussüsteemi raames veebimüügile kehtestatavad kriteeriumid enam olema üldiselt samaväärsed traditsioonilistele kauplustele kehtestatud kriteeriumidega, kuna need kanalid on olemuslikult erinevad.

Kavandatud muudatuste suhtes kehtib sama piiramispõhimõte kui veebimüügi piirangute suhtes laiemalt. Seetõttu kehtiks läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohane grupierand kahe hinnataseme kehtestamisele ja samaväärsuse puudumisele vaid juhul, kui nende piirangute otsene või kaudne eesmärk ei ole takistada ostjaid või nende kliente kasutamast internetti oma kaupade ja teenuste müügiks.

2. Anda sidusrühmadele ajakohaseid suuniseid, mis aitavad ettevõtjatel analüüsida oma kokkuleppeid ettevõtluskeskkonnas, mida kujundab e-kaubanduse ja veebiplatvormide kasv, ning tagada vertikaalsete eeskirjade ühtlasem kohaldamine ELis

Läbivaatamise üks peamisi eesmärke on anda sidusrühmadele ajakohaseid suuniseid veebimüügi piirangute kohta ja ühtlustada ELis selliste piirangute suhtes kehtivat lähenemisviisi. Selleks on läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõus ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõus esitatud veebimüügi piirangute analüüsimise juhtpõhimõtted, mis tulenevad Euroopa Liidu Kohtu lahenditest kohtuasjades *Pierre Fabre* ja *Coty*,⁷ millest lähtub ka konkurentsipeadirektoraat⁸.

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 1 lõike 1 punktis n on sätestatud selge künnis, millest lähtudes analüüsitakse põhilisi piiranguid keskkonnas, mida vormib veebimüügi kasv. Piiranguid, mille eesmärk otseselt või kaudselt, üksikult või muude teguritega kombineeritult on takistada ostjaid või nende kliente kasutamast internetti oma kaupade või teenuste müümiseks või kasutamast ühte või mitut veebipõhist reklaamikanalit, käsitatakse aktiivse või passiivse müügi piiranguna, mis vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse artikli 4 kohaselt on põhiline piirang.

Läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu punktis 6.1.2 on esitatud põhiliste piirangute kohta täiendavaid juhiseid. Selles on selgitatud, millal kujutab teatav tegevus veebis endast aktiivset või

⁷ Kohtuasi C-439/09 *Pierre Fabre Dermo-Cosmetique SAS vs. Président de l'Autorité de la concurrence*, EU:C:2011:649; kohtuasi C-230/16 *Coty Germany GmbH vs. Parfümerie Akzente GmbH*, EU:C:2017:941.

⁸ Vt konkurentsipeadirektoraadi poliitikaülevaade „ELi konkurentsieeskirjad ja kauplemiskohtade keelud. Olukord pärast 2018. aasta aprilli otsust *Coty* kohtuasjas“, kättesaadav aadressil <https://ec.europa.eu/competition/publications/cpb/2018/kdak18001enn.pdf>.

passiivset müüki. Näiteks veebisaidi pidamine on passiivse müügi vorm, kuid selle tõlkimine keelde, mida turustaja territooriumil tavaliselt ei kasutata, on aktiivse müügi vorm. Suuniste kohaselt on hinnavõrdlussaitide kasutamise piiramine ja otsingumootorites tasutud linkide esitamine põhiline piirang vastavalt vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrusele, kuna reklaamimisvõimalus meelitab potentsiaalseid kliente turustaja veebisaidile, mis on eeltingimus, milleta veebimüük ei oleks võimalik. Seevastu kuuluvad grupierandi alla sellised veebireklaami piirangud, millega ei välistata ühtegi veebireklaamikanalit, näiteks kui piiratud on veebireklaami sisu või kehtestatud kvaliteedistandardeid. Läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu on täiendatud ka veebiplatvormide ja hinnavõrdlusmootorite kasutamise piiranguid käsitleva osaga (vt punktid 8.2.3 ja 8.2.4).

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõus ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõus on esitatud ka eeskirjad ja juhised platvormimajanduse kohta, kuna see majandusharu etendab kaupade ja teenuste turustamisel üha olulisemat rolli. Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 1 lõike 1 punktis d on esitatud veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja määratlus, mis põhineb platvormi ja ettevõtja vahelisi suhteid käsitlevas määruses⁹ esitatud määratlusel. Määratluse kohaselt käsitatakse veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid tarnijatena vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse tähenduses. Vertikaalsete suuniste punktis 4.3 on käsitletud selle määratluse mõju ja muude eeskirjade kohaldamist veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate suhtes. Selgitatud on ka seda, miks veebiplatvormipõhises majanduses tegevad ettevõtjad ei kvalifitseeru päriselt agendiks (vt punkt 3.2.3). Nagu eespool topletturustamise erandi kavandatud muudatuste puhul juba selgitatud, on läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu artikli 2 lõikes 7 sätestatud, et vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohane grupierand ei kehti veebipõhiseid hübriidvahendusteenuseid pakkuvate ettevõtjate suhtes.

Kavandatavad muudatused on kooskõlas digiturgude õigusakti¹⁰ ettepanekuga, pidades silmas, et digiturgude õigusaktis on käsitletud sisule juurdepääsu kontrollijaid, s.t suure turujõuga ettevõtjaid, kelle suhtes vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse kohane grupierand ei kehti.

Läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõus on arvesse võetud ka 2021. aasta veebruari töödokumenti turustajate kohta, kes teatavate toodete puhul tegutsevad ühtlasi sama tarnija agendina¹¹.

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõuga püütakse ühtlustada aluslepingu artikli 101 kohaldamist vertikaalsete kokkulepete suhtes ELis. Selleks on vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruses arvesse võetud teatavaid juhtpõhimõtteid, näiteks veebimüügi piirangute põhimõtted, ning uusi eeskirju, mis käsitlevad näiteks veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate määratlust ja nende käsitamist tarnijatena. Samal ajal on läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu eesmärk ka tugevdada liikmesriikide konkurentsiasutuste suutlikkust lõpetada üksikjuhtudel ja kehtiva õigusraamistiku pakutavate võimaluste piires vertikaalse grupierandi määruse kohase erandi kohaldamine. Selleks on esitatud suunised kehtivate tingimuste ja korra kohta (vt läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu punkt 7.1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist internetipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L186, 11.7.2019, lk 57).

¹⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus konkurentsile avatud ja õiglase turgude kohta digisektoris (digiturgude õigusakt) {SEC(2020)437 final} - {SWD(2020)363 final} - {SWD(2020)364 final}.

¹¹ Kätesaadav aadressil

https://ec.europa.eu/competition/consultations/2018_vber/working_paper_on_dual_role_agents.pdf.

3. Vähendada kulusid, mis ettevõtjatel tuleb kanda õigusnormide täitmiseks, vähendades eeskirjade keerukust ja ühtlustades suuniseid

Läbivaadatud vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse eelnõu ja läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõuga muudetakse selgemaks teatavaid sätteid, mida on peetud eriti keeruliseks ja mida seetõttu on raske rakendada. Koos sellega vähenevad ettevõtjate, eelkõige VKEde kulutused nõuete täitmise tagamiseks.

Eelkõige on praeguse vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse artikli 4 punktis b olevad sätted territoriaalsete ja kliendipiirangute kohta, mida sidusrühmad pidasid eriti keerukaks, asendatud kolme eraldi sätete kogumiga, tänu millele on muutunud selgemaks keelu ulatus iga peamise turustussüsteemi, nimelt ainuõigusliku turustuse, valikturustuse ja vabaturustuse puhul. Läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu punktis 4.6 on üksikasjalikult selgitatud iga turustussüsteemi omadusi.

Lihtsustatud on läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu struktuuri, millega on muudetud ülevaatlikumaks vertikaalsete kokkulepete analüüsimise raamistik. Nii näiteks on varem hajusad suunised edasimüügihindade kujundamise kohta uues struktuuris ühte koondatud (vt läbivaadatud vertikaalsete suuniste eelnõu punkt 6.1.1).
